

Milí bratři, milé sestry, délka předvelikonoční postní doby je inspirována délkou Ježíšova čtyřicetidenního pobytu na poušti. Postní doba je nebo může být v jistém smyslu pouštní doba. V duchovním smyslu během této doby vycházíme s Ježíšem na poušť. Ježíše na poušť vede Duch Svatý. V evangeliu čteme, že „*Ježíš byl Duchem vyveden na poušť*“. Ježíš je vedený Duchem, ale zároveň je také vystavený pokušením. Vedení Duchem a pokoušení od ďábla se odehrává právě v prostoru pouště, protože Ježíš takto vstupuje do příběhu Izraelského národa, který putoval po poušti 40 let, byl během této doby vedený Bohem a zároveň vystavený různým pokušením.

Poušť je místem, které má některé zvláštnosti. Celá čtvrtá kniha Mojžíšova se hebrejsky nazývá podle jednoho z jejích úvodních slov *b^emidbar*, což znamená „v poušti“. Pozoruhodná je slovní hříčka mezi tím, že hebrejsky se „slovo“ řekne *dabar* (דבר) a poušť se řekne *midbar* (מדבר). Na poušti zaznívá k Božímu lidu Boží slovo. Poušť - *midbar* se stává prostorem slova - *dabar*. A jednou z těch zvláštností pouště je také to, že je zde ticho. Na poušti panuje ticho, není zde nic, co by člověka rozptylovalo, žádné okolní hluky a to umožňuje vnitřní ztišení a naslouchání Božímu slovu.

Možná také právě proto byl i Ježíš vedený Duchem do pouště, aby v tichu pouště naslouchal Božímu slovu. Ježíš se zde postí, vyhladoví, je vystaven pokušením a odolává jim. Nad pokušelem vítězí tím, že se drží Božího slova. Při prvním pokušení konkrétně slova z osmé kapitoly 5. knihy Mojžíšovi: „*Nejen chlebem živ je člověk, ale vším, co vychází z úst Hospodinových.*“ (Dt 8,3).

Ježíš celkem třikrát odolává pokušení a pokaždé tím, že říká „*je psáno*“. Ve chvíli pokušení si připomíná a cituje to, co je psáno v Písmu. V prvním případě je podnětem k pokušení to, že Ježíš vyhladověl. Pokušitel ho navádí k tomu, aby si ověřil, že je Syn Boží tím, že z kamenů udělá chleby. Ježíš vzdoruje tomuto pokušení citováním slov, která se v češtině stala příslovečnými: „*Nejen chlebem živ je člověk...*“

Většinou se to chápe tak, že člověk nežije jen z materiálních zdrojů, ale také ze zdrojů duchovních. Ovšem ten výrok pokračuje již méně známými slovy: „*Člověk žije vším, co vychází z úst Hospodinových.*“ Souvislostí tohoto původně Mojžíšova výroku je to, že Hospodin nechal na poušti svůj lid hladovět a potom mu dal manu, což obojí bylo součástí Boží výchovy. V 5. knize Mojžíšově čteme: „*Uznej tedy ve svém srdci, že tě Hospodin, tvůj Bůh, vychovával, jako muž vychovává svého syna.*“ (Dt 8,5). Hladovění není důkazem toho, že se Bůh o svůj lid nestará, ale naopak je součástí Boží výchovy, ve které se Bůh vztahuje ke svému lidu tak, jako muž ke svému synu.

Takže když Ježíš na poušti vyhladověl, není to argumentem proti tomu, že je Božím Synem. Naopak, Ježíš se podřizuje stejné Boží výchově, které byl na poušti vystaven Izraelský národ. Řekl bych, že je to od Ježíše geniálně zvolený biblický text, který v jeho situaci vyhladovění potvrzuje právě to, že je Synem Božím, protože Bůh ho vychovává jako svého Syna a zároveň tímto textem poukazuje na souvislost mezi lidským životem a tím, co vychází z Hospodinových úst.

To, co vychází z Hospodinových úst, je především Hospodinovo slovo. Tak to přímo říká Hospodin např. skrze proroka Izajáše: „*Tak tomu bude s mým slovem, které vychází z mých úst, nevrátí se ke mně s prázdnou, nýbrž vykoná, co chci...*“ (Iz 55,11).

Jsou to slova Hospodinových zaslíbení, slova jeho ustanovení, také Hospodinova stvořitelská slova, která pro člověka znamenají životodárnou sílu. Jsou to Boží slova, která se pro člověka stávají slovy života.

Ovšem to, že je člověk živ vším, co vychází z Hospodinových úst, můžeme chápat také jako odkaz na ten podivuhodný pokrm, který Izraelci neznali a kterému začali říkat mana, která padala na poušti okolo Izraelského tábora na základě toho, co vyřkla Hospodinova ústa. Potom by tento výrok znamenal, že člověk je živ prostě díky tomu, že se o něj stará Hospodin. Ježíš, když cituje tato slova, tak tím vlastně říká, že důvěřuje Hospodinově péči, důvěřuje tomu, že Hospodin se o něj postará jako o svého Syna, a proto odmítá dělat nějaké zázraky, aby si takto zajistil pokrm. Člověk nežije jen ze svého výkonu, ale žije z toho, co dostává od Boha. To je nejvlastnější smysl slov, která zde Ježíš cituje. Je to upozornění, že člověk nemá v žádné situaci zapomínat na Hospodina, svého Boha, který je jeho nebeským Otcem.

Během putování po poušti Hospodin pečoval o Izraelský národ tím, že jim dával manu jako fyzický pokrm a dával jim také své slovo jako duchovní pokrm. To obojí vychází z Hospodinových úst a je dáno člověku jako zdroje jeho života. Tuto zkušenost Izraelci prožili v poušti, kde je jinak nedostatek potravy a zároveň je zde také právě ten prostor ticha, ve kterém člověk může Boží slovo lépe vnímat.

Tuto zkušenost s Božím hlasem, který promlouvá v tichu, zažil také prorok Eliáš na Boží hoře Chorébu, což je jiný název pro horu Sinaj. Pod touto horou Izraelci tábořili během svého putování po poušti. Bůh na tomto místě k Eliášovi promlouval doslova „*hlasem jemného ticha*“ (1Kr 19,12). Jemné ticho je něco těžko představitelného, ovšem Bůh promlouvá právě hlasem tohoto ticha. Tento hlas vyjadřuje Boží nenápadnou, skrytou přítomnost, která je v kontrastu s velkolepými přírodními projevy jako je víchř, zemětřesení a blesky. V ničem takovém tehdy Bůh nebyl, promlouval hlasem jemného mlčení, který není snadné zaslechnout ve světě plném různých zvuků a hluků.

Poušť je tedy prostor, kde je člověk odkázaný na Boží péči a zároveň, kde je možné zaslechnout Boží jemný, tichý hlas. Ježíš je v tomto prostoru 40 dní a to, co zde vybojuje nad pokušelem, je ujištění o tom, že skutečně je Synem Božím. A to i tehdy, když strádá, když má hlad. To, že je Synem Božím neznamena, že má naplněny všechny své potřeby, že mu nic nechybí. Ježíš porozumí z Božího slova, že je Božím milovaným Synem. Myslím, že to je klíčová zkušenost, kterou postní doba nabízí i nám. Zaslechnout Boží hlas, který nás ujišťuje o tom, že jsme Božími dětmi a to i tehdy, když nejsou naplněny všechny naše potřeby.

Postní doba nás zve k tomu, abychom vstoupili do této Ježíšovi zkušenosti. Abychom s ním pomyslně vyšli do pouště, do prostoru ticha, ve kterém jsme otevření pro Boží slovo a ve kterém si uvědomuje svoji odkázanost na Boží péči. Možná jste, bratři a sestry, někdy prožili, že když nás zasáhne Boží velikost, když se setkáme s tím, co nás mohutně přesahuje, tak své nehlubší pocity nedokážeme vyjádřit slovy, ale můžeme je nejlépe prožít v tichu, které nás otevírá pro Boží tichý hlas.

Hospodine, dopřej nám během postní doby ztišení, setkání s tvým hlasem a uvědomění si naší závislosti na tobě. Ujisti nás znovu o tom, že jsme tvými syny a tvými dcerami. Amen.